

УДК 330.341.1

В.В. БІЛОЦЕРКІВЕЦЬ,
кандидат економічних наук, доцент
Національної металургійної академії України

О.О. ЗАВГОРОДНЯ,
кандидат економічних наук, доцент
Національної металургійної академії України

ЕКОГЕНЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ НОВОЇ ЕКОНОМІКИ ЯК ІННОВАЦІЙНОЇ

Стаття розглядає сучасний підхід в економічній теорії – «нова економіка». Виділено головні компоненти «нової економіки», розглянуто зв'язки і моделі впливу усередині цієї формації. Зроблено аналіз наукових положень і напрацювань у цій сфері, подано порівняльну характеристику категорій «стара економіка» і «нова економіка», виділено шляхи переходу між ними і перспективи розвитку.

Статья рассматривает современный подход в экономической теории – «новая экономика». Выделены главные компоненты «новой экономики», рассмотрены связи и модели влияния внутри этой формации. Сделан анализ научных положений и наработок в данной сфере, дана сравнительная характеристика категорий «старая экономика» и «новая экономика», выделены пути перехода между ними и перспективы развития.

The article tackles the contemporary approach in economics – «New Economy». It covers the key components of «New Economy» and considers the connections and the ways of influence within this formation. The analyses of scientific principles and findings in the field were done as well as comparative characteristics of such categories as «Old Economy» and «New Economy» were given». Both the ways of transmission between them and the perspectives of their development were determined.

«нова економіка», технологічна платформа, економічна система, неоекономічна інвазія, економи, трансформаційні процеси

Реальні досягнення у сфері критеріального розкриття змісту нової економіки досі залишаються примарними. Слід констатувати відсутність у сучасній економічній науці однозначного наповнення суті нової економіки, визначення вододілу між «старим» і «новим» економічним життям.

Одним з перших застосовує в економічній теорії поняття «нова економіка» американський вчений Г. Мінз. У праці «Сучасна економіка в дії» він протиставляє «нову економіку» та «стару економіку». При цьому відмінності між ними полягають зовсім в іншій площині, ніж це розуміється зараз. Нова економіка, з точки зору дослідника, виступає як економіка домінування великих корпоративних підприємств, економіка недосконалої конкуренції, дрейфу від цін, що встановлюються стихійним ринком, до негнучких цін, що адмініструються корпораціями [1]. Отже, ціни товарів, що реалізуються в умовах «нової економіки» будуть перевищувати ціни аналогічних товарів в умовах «старої економіки», а обсяг випуску, навпаки, буде обмежуватися, оскільки саме така поведінка продавця є найбільш доцільною з точки зору гонитви за прибутком. Втім, поступово термін «нова економіка» відходить на другий план в розробках Г. Мінза, у міру концентрації зусиль вченого на дослідженні феномену «колективного капіталізму». Тим більше це поняття не застосовується іншими вченими. На довгі десятиріччя термін «нова економіка» в будь-якому розумінні зни-

кає з дефінітивного арсеналу економічної теорії. Його відродження, повернення до лексику економічної науки відбулося лише через п'ятдесят років.

Зрозуміло, що тріумфально відроджений в середині 1980-х років термін мав уже зовсім інше смислове навантаження. Структурні зміни в національних економіках провідних країн, поступове збільшення питомої ваги зайнятих у сфері послуг, вихід її на домінуючі позиції в забезпеченні зростання ВВП, фіксація фактичної терціарної революції вимагали створення відповідного категоріального апарату. Отже, термін «нова економіка» починає застосовуватися для визначення специфічності терціарної економіки, економіки сервісу як «нової», на протизвагу «старій економіці», до якої традиційно зараховували аграрну та індустріальну.

Ще одна дефінітивна метаморфоза поняття «нова економіка» відбувається наприкінці ХХ ст. Стрімкі технологічні зміни в американській економіці, наочні приклади формування постіндустріального суспільства вимагали адекватного відтиску на вербально-семантичному рівні. Саме в цей час у 1994 р. з подачі часопису «Fortune» у широкий науковий вжиток впроваджується розуміння нової економіки в першу чергу, вже як високотехнологічної економіки. Офіційне визнання феномену неоекономіки у щорічній доповіді президента Сполучених Штатів у 1996 р. закріплює таке смислове навантаження цього терміну, хоч і в досить широкому розумінні, залишаючи значний простір для спроб більш конкретного, змістовного його тлумачення. Лише в 2000 р. фіксується, що така економіка є «цифровою економікою», а її зовнішніми ознаками є «отримання колосального виграшу, а саме: швидке зростання продуктивності, доходів, низьке безробіття та помірні інфляція, що стали наслідком синергічного взаємозв'язку переваг у технологіях, бізнес-практики та економічної політики» [2]. У руслі такого сприйняття явища з'являється низка визначень основних властивостей нової економіки [3]. Втім, подальша еволюція змістовного наповнення цього терміну не припинилася як в напрямку експансії предмета дослідження, розширення його контурів, так і його дрейфу, зміни самої екзистенціальної локалізації.

Так, К. Келлі інтерпретує неоекономіку як мережну економіку. При цьому він акцентує увагу на: 1) глобалізаційному контексті змін в технологічній структурі економіки; 2) широкому розповсюдженні благ, аперцептивних на матеріальному рівні та стрибкоподібному зростанні їх ролі в економічному житті; 3) все більш глибоких і всеохоплюючих взаємодій та взаємопереплетінні складових частин неоекономіки як мережевої структури [4]. Зрозуміло, що поява явища, позначеного комплексом таких ознак, вимагає в першу чергу кардинальних змін саме на технологічному рівні. Воно ж, виступаючи їх продуктом, саме генерує їх, посилюючи свою інакшість, робить інакшим і навколишній світ. Втім, таке розуміння нової економіки концентрує увагу лише на зовнішніх ознаках явища, об'єднуючи в цілісність сегменти, обрані за досить довільними критеріями. При цьому стрижнева основа неоекономіки залишається невизначеною і зображається аморфною множиною різномірних елементів, що може як інкорпорувати нові генетично неспоріднені складові, так і відторгати із свого складу субмножини відповідно до нестійких критеріїв включення.

Залишаючись на технологічній платформі, на мережевому характері неоекономіки наголошує й інший її дослідник М. Кастельс. Проте і в цьому випадку змістовна дефініція нової економіки як цілісності залишається поза межами авторського дослідження, вчений фактично обмежується констатацією низки ознак сучасної авангардної економіки.

У фарватері розуміння неоекономіки в сенсі високотехнологічної економіки слідує і російські науковці, визначаючи її як «такий вплив високих технологій на економічне середовище, що веде до зміни окремих макроекономічних параметрів» [5], фактично ототожнюючи при цьому її з мережевою економікою,

оскільки «високотехнологічні галузі займаються виробництвом мережових благ; саме мережі, маючи ряд принципових унікальних характеристик, визначають особливості нової економіки». Насправді такі визначення зовсім не наближають до розкриття наукового змісту словосполучення «нова економіка».

Більш того, критеріальні ознаки цієї високотехнологічної економіки залишаються в остаточному підсумку фактично не розкритими. Так, окремі дослідники відповідно до критерію високотехнологічності зараховують до нової економіки, що сформувалась внаслідок Другої технологічної революції ще на початку ХХ ст. Масована поява нових технологій, їх широке розповсюдження в ці часи не залишає сумніву в адекватності сприйняття такої економіки як відносно нової. Але, з іншого боку, розуміння нової економіки як економіки неподібної до старої, домінуючої в цей період, страждає низкою недоліків. Така нова економіка з плином часу набуватиме все більшої ваги, а отже, перебиратиме на себе статус домінуючої, перетворюючись змістовно на нову «стару». Термінологічний убіквізм неоекономіки дозволяє стверджувати, що свого часу кочівницька економіка була новою стосовно економіки збиральництва, а аграрна стосовно кочівницької тощо. Отже, сучасний варіант нової економіки теж в майбутньому поступиться місцем іншій, ставши у процесі трансформації старою.

Спирання в дефінітивному плані на перманентно мінливі критерії, на наш погляд, є недостатньо продуктивним і не дозволяє розкрити сутність та зміст явища «нова економіка». Розпливчастість та нестійкість об'єкта дослідження, а відповідно, й нечіткість предмета, його досить аморфний характер встановлюють непереборні перешкоди на шляху проведення справді наукового дослідження. Отже, першочерговим завданням є визначення не просто об'єкта дослідження на декларативному рівні, а з'ясування його змістовного наповнення, побудова системи критеріїв, що мають забезпечити проведення чіткої демаркаційної лінії між явищами «ноекономічної» та «староекономічної» природи.

Вибудований критеріальний ряд має чітко закріпити питомі, родові ознаки нової економіки, що дозволять однозначно ідентифікувати явища неоекономічної природи незалежно від конкретного часу проведення дослідження. Дослідний зріз у будь-якому історичному періоді має встановити чітке співвідношення між економічним та неоекономічним, незважаючи на його специфіку, особливості певного способу виробництва, рівень розвитку продуктивних сил, домінуючі технологічні уклади тощо. Проте це не означає, що нова економіка є категорією позаісторичною.

Наростання інтенсивності протиріч між ними, зняття одних і поява інших змінюють нову економіку, формують нове обличчя явища, генерують появу інших термінологічних конструкцій, що на гностичному рівні мають віддзеркалити мінливу дійсність. Однак зміна ансамблю проявів явища зовсім не тотожна зміні самого явища на сутнісному рівні. Модифікація такого ансамблю чи його тотальна ротація, навіть перетворення на перцептивному рівні на свою протилежність, але лише за зовнішніми ознаками, конвергентну протилежність, не є результатом вичерпання нової економіки як такої, а є наслідком глибинних перетворень, пристосування неоекономіки до мінливої дійсності, її руху як автотопічної цілісності. Елементне наповнення нової економіки як різномної цілісності дифундує в стару (рис. 1), трансформуючи її.

Неоекономічна інвазія піддає сумніву статус старої, оновлюючи її та розширюючи її ареал в межах зовнішньої експансії за рахунок неоекономічних субмножин та внутрішньої продуктової колонізації через заповнення новоутворених лакун. З одного боку, староекономічна множина насичується неоекономічними елементами, технології, що були ознакою авангардної економіки поступово озвичаються, новітні товари стають буденними, втрачаючи присмак незвичайного, ексклюзивного. З іншого боку, неоекономічна множина

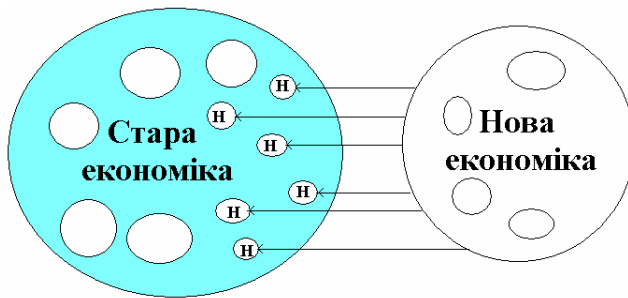

Рис. 1. Інвазія елементів нової економіки до старої економіки

у своєму фіксованому конкретно-змістовному наповненні дрейфує до старої, втрачаючи на елементному рівні іманентних ознак інакшості, відмінності, порівнянної високотехнологічності та високопродуктивності тощо. Отже, можна констатувати наближення двох множин, прогножуючи наступну їх амальгамацію при закріпленні провідної, частково асиміляційної ролі за староекономічною множиною.

Втім, таке наближення, а тим більше утворення нової амальгамної староноекономічної цілісності є дещо ілюзорним. Дійсно, логіка розвитку елемента неоекономічної множини диктує поступове послаблення ступеня його диспаратності стосовно староекономічних елементів, рух за траєкторією, що наближає його до останніх, а отже, врешті-решт й статусне перевтілення в елемент зі староекономічними властивостями. Але втрачаючи в такому русі статус неоекономічного, елемент опиняється за межами неоекономічної цілісності і його рух вже не є рухом складової цілісності. Зречення від властивостей неоекономічного окремими елементами не означає входження неоекономіки як цілісності в орбіту старої економіки з подальшим поглинанням в стару. Натомість втрата окремих елементів та цілих субмножин, розриви взаємозв'язків, поширення анклавізації не припиняє існування неоекономіки як цілісності, більш того, це підтверджує різномний характер її холистичності.

Одночасно автохтонні елементи старої економіки не залишаються тотально статичними в умовах мінливого навколишнього. Протилежності, що закладені в них, не закарбовуються раз і назавжди, вони знаходяться в більш чи менш швидкому, але постійному розвитку. І у своєму розвитку диктують необхідність зміни самого елемента. Його трансформація, набуття інших рис зумовить заміну набору властивостей елемента, що з великою ймовірністю виключить його з множини староекономічного і за рахунок отримання властивостей іманентних елементів нової економіки зумовить неоекономічне перевтілення. Отже, новоутворені в результаті дрейфу колишніх елементів лакуни, зони низької щільності неоекономічного заповнюються як окремими елементами, так і цілими їх співтовариствами, рекрутованими зі староекономічної цілісності, що набули ознак новоекономічних (рис. 2).

Староекономічна та новоекономічна множини продовжують свій розвиток як цілісності, що значною мірою замінили своє елементне наповнення. Переформатування змінює форми зовнішніх проявів цих множин, але залишає недоторканими їх родові ознаки, утворення гомогенної староноекономічної цілісності не відбувається.

Ми вважаємо, що головна відмінність між старою та новою економікою проходить саме в площині різниці між старим і новим. Оскільки старе та нове завжди співіснували в економічній дійсності, то і стара, і нова економіки як окремі множини також існували завжди. Питання полягає у визначенні особли-

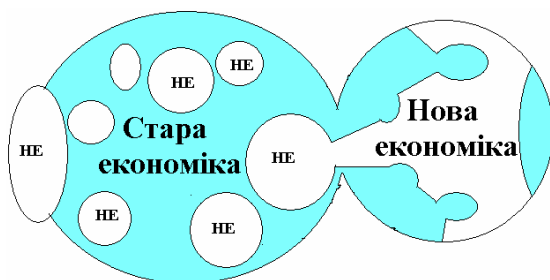

Рис. 2. Трансформація нової економіки як різномної цілності

вості їх розвитку, генетичному ряду кожної з них, з одного боку, а, з іншого – розуміння неоекономіки як інноваційної економіки на консолідуючій платформі, що передбачає зміщення акцентів у дослідженні від окремого на користь загального, дефініції неоекономіки як імплузії всього багатства визначень її форм.

При цьому дотримування принципу додатковості надає можливість зберегти самостійність, гносеологічний статус та методологічний потенціал кожної теоретичної системи при розгляді їх в єдності. Це дозволяє отримати цілісний погляд на об'єкт дослідження, у цьому конкретному випадку – інноваційні механізми незворотного оновлення генетичної інформації старої економіки, якщо шукати їх субстанцію та причини різноманіття у мультипроцесуальній природі й неоднорідності системотвірних взаємодій.

Саме під інсайдерським впливом цих механізмів економічна система самоорганізується і набуває нової якості. Певної трансформації також зазнає успадкована нею програма внутрішньої активності, зокрема, спільно чи нарізно її функціональний, структурно-організаційний та еволюційно-репродуктивний структурні блоки. Якщо в подальшому новації успішно пройдуть конкурентне випробовування, підтвердять життєспроможність у зіткненнях із середовищем, засвідчать спроможність до самовідтворення, то вони будуть закарбовані на сутнісному рівні економічної системи. Це назавжди порушує її якісну тотожність із попереднім станом, визначає розвиток та еволюцію.

Нагадаємо, що відтворення економічної системи у часі й просторі реалізується через складноорганізовану неоднорідну множину взаємовідносин та прикладних взаємодій, у складі якої може бути виділено дві групи конструкцій: *міжсуб'єктна* (« $C \leftrightarrow C$ ») та *суб'єкт-об'єктна* (« $C \leftrightarrow O$ »). Їх відособлення від зовнішнього середовища і відносна локалізація визначають відповідні межі техніко-економічного та соціально-економічного укладів, процесуальність яких об'єктивно вирізняються відомою специфікою. Зокрема це дає підстави припустити наявність відмінностей у генетичному субстракті, що визначає їх архітектоніку, атрибутивні ознаки, функції і властивості, закладає «ядра» стійкості й саморозвитку, конститує адекватну останнім організаційну модель. Істотні розбіжності також спостерігатимуться між формами кодування спадковості, її редуплікації та трансляції *екогенами*.

Зазначена неоднорідність економічних взаємодій, їх дуалізм дозволяє зробити наступний крок і висунути гіпотезу про наявність щонайменше двох спеціалізованих видів «будівельних матеріалів» (екосом), з яких вибудовується за відповідними закономірностями економічний геном будь-якого суспільства. Можна стверджувати, що перший вид, « $C \leftrightarrow C$ » *екосоми*, повинні містити й самовідтворювати сукупність відомостей про історично встановлені в суспільстві формалізовані і неформальні регулятивні угоди і правила, що закріплюються на глибинному рівні індивідуальної та соціальної свідомості й підсвідомості, стають

звичкою і утворюють основу людської поведінки та соціально-економічних взаємодій. Услід за послідовниками Т. Веблена цілком правомірно вважати саме *суспільні інституції* місцем скупчення еволюційно вагомої інформації щодо архітектоніки соціальних конструкцій, технології їх розбудови і дизайну на основі відносин власності.

Другий вид, « $C \leftrightarrow O$ » *екосоми*, фіксують особливості певного етапу розвитку продуктивних сил, відповідають за позиціонування економічних суб'єктів у системі суспільного поділу, спеціалізації і кооперації праці. Вони закріплюють спосіб циклічного «комбінованого буття факторів у виробництві» [6], що забезпечує технологічну й організаційну безперервність відтворювального циклу «виробництво \leftrightarrow споживання» як запоруку автопоезійності національної економіки. У цьому випадку матеріальним аналогом ДНК, в якому концентруються передані із покоління в покоління технологічна інформація та науково-технічні знання, є *технології*.

Проведений нами аналіз наявних дефініцій цього поняття дозволяє визнати, що в сучасній фундаментальній економічній науці утверджується погляд на *технології*, який ми поділяємо, як на *складний цілісний динамічний багатовимірний феномен, існування, самоорганізація і розвиток якого детермінується співіснуванням трьох базових процесів, що не можуть бути зведені один до одного*. Мова йде про: 1) *створення нового технічного та технологічного знання*; 2) *безпосередньо технологічний процес – певний заданий алгоритм (програма) співпраці усіх особистих, техніко-інструментальних і методологічних засобів виробництва, порядок і конкретна послідовність їх спільних дій, що при дотриманні попередньо визначених умов забезпечує досягнення заданого результату*; 3) *тиражування продуктів технології та їх долучення до відтворювальних процесів*.

У межах конкретного суспільства інституції та технології виступають як фрактальні субстанції іманентних йому соціально-економічних та техніко-економічних відносин, які у своїй взаємодії повторюють діалектику та сценарій співпраці останніх в економіко-еволюційному процесі. Насамперед на увазі мається розкрита й обґрунтована марксистами їх обопільна «м'яка» детермінованість та закономірності коеволуції.

Провідну активну роль в ній відіграють перманентні трансформаційні процеси у виробничо-технологічній сфері, безупинність яких зумовлюється дією загальних економічних законів (розгортання і зростання потреб, економії часу, підвищення продуктивності праці, спадаючої граничної корисності [7] тощо). У цій сфері під час структурогенезу та похідних змін у рівнях поглиблення поділу праці й усупільнення (концентрації / децентралізації) виробничого процесу генеруються й надсилаються до порівняно інертної соціально-економічної сфери імпульси, що несуть інформацію про бажаний вектор її розвитку, ступінь і терміновість необхідних коригувань. Якщо ж соціально-економічні відносини цього типу та адекватні їм інституції в якийсь момент вичерпують свій потенціал реформаційної пластичності, то відбувається їх радикальне переформатування.

У свою чергу, наявні інституційні конструкції та фактори є *акторами* інноваційної економічної динаміки, а не пасивними маріонетками зовнішнього технократичного впливу. Вони можуть бути як додатковим генератором ефективності суспільного виробництва і прискорювачем технологічного оновлення базису економічної системи, так і непоборною перепороною чи гальмом на його шляху.

В окремих ситуаціях інституції можуть виступати навіть в ролі безпосереднього ініціатора технологічних зрушень. Це відбувається тоді, коли для окремих потужних груп впливу стає зрозумілим, що поточний рівень розвитку технологій й зумовлена ним продуктивність і доходність належних їм засобів виробництва, робить вельми проблематичним задоволення їх довгострокових економічних інтересів. Тим більше, якщо вони відчувають реальну конкурентну

загрозу підґрунтя своєї політико-економічної влади – об'єктам власності, безальтернативним варіантом усунення якої в конкретних умовах є їх технологічна «наздоганяюча» чи «випереджаюча» модернізація. Звісно, що найпростіше її започаткувати у межах відповідної національної програми технологічного прориву, яка дозволить залучати до реалізації приватних інноваційно-інвестиційних проектів суспільні ресурси розвитку та / або отримувати їх непряму підтримку завдяки податковим перевагам.

Спільні інституції та технології утворюють достатньо жорстке ядро в загальному структурно-динамічній системі суспільних відносин, що виникають між людьми з приводу виробництва, розподілу, обміну та споживання суспільного продукту. Вони закладають у ньому обумовлені передньою історією цього суспільства ознаки, властивості і відтворювальні механізми, а також закономірності їх розгортання на окремих етапах життєвого циклу економічної системи. Винятком є лише система, що в недалекому минулому за об'єктивних чи суб'єктивних причин пережила масштабну катастрофу екзогенного чи ендегенного характеру. Серед її руйнівних наслідків може бути *«генетичний розрив»* – тотальне знищення носіїв певного генетичного матеріалу та спонтанне зародження окремих простих елементів чи складних соціально-економічних систем, що принципово, на сутнісному рівні « $C \leftrightarrow C$ » і « $C \leftrightarrow O$ » взаємодій, відрізняються від своїх попередників.

Слід враховувати ще два принципові взаємопов'язані моменти. З одного боку, повну чи часткову відкритість кордонів, що відособлюють певну економічну систему від її навколишнього оточення і дозволяють поодинокі чи масову міграцію чужорідних генетичних елементів, їх проникнення у внутрішнє середовище, можливе підключення до системоутворюючих взаємодій як симбіонтів, агресорів чи «агентів впливу» та модифікацію ними первинного генетичного матеріалу. З іншого, – еволюційну наступність, що проявляється в напластуванні життєвих циклів поколінь із відмінним генетичним кодом. Як наслідок, об'єктивною реальністю будь-якої економічної системи, що самоорганізується та еволюціонує, є *багатоукладність (генетичний поліморфізм)*.

Уся сукупність доступних для використання життєспроможних моноукладних інституційних і технологічних екосом та їх змішаних (перехідних) форм у кожний конкретний момент часу утворює загальносистемний *економічний генофонд*. Альтернативні варіанти комбінаторики його складових формують *гени*, що в агрегованому вигляді вбудовуються в призначену для майбутнього спадкову основу економічного макроорганізму – його *економічний генотип*.

На нашу думку, *економічний генотип конкретного суспільства* може бути визначений як *специфічний історично обумовлений еквіфінальний результат (продукт) його (генотипу) становлення і розвитку, як утворення біо-соціальної природи, втілення суспільно-індивідуального привласненого досвіду, практично – перетворювальної діяльності його членів, набутого при їх інтерактивних адаптивних коеволюційних взаємодіях з навколишнім середовищем та між собою з приводу виробництва, розподілу, перерозподілу, обміну та споживання суспільного продукту і нагромадженого багатства*. Він утворюється комбінацією множини окремих технологій та інституцій, які виступають в цьому випадку як «... будівельні блоки для зведення майбутнього нації на фундаменті артефактного (уречевленого) та усупільненого минулого» (Е. Шилз), і змінюється відповідно до еволюційної логіки та імперативів під дією зовнішніх факторів і джерел саморозвитку.

Про наявність останніх переконаливо свідчить породжена гетерогенністю внутрішня суперечливість генотипу, складові якого відображають фундаментальні протилежності економічного буття. Він сполучає в собі об'єктивність, матеріальність, утилітарність і прагматизм технологічної екосоми із відомою суб'єктивністю, нематеріальністю, виваженим гуманізмом і моральністю інституційної; їх нескінченим конфліктом як між собою, так із зовнішнім оточенням.

Додаткову нелінійну мобільність надає йому діалектика системи суспільних відносин та міжособистих зв'язків, у межах якої здійснюється економічна діяльність людей. Перші з них перетворюють економіку на упорядковану систему, яка саморозвивається й еволюціонує за об'єктивними закономірностями, що визначають динаміку систем відповідного класу, другі доповнюють ці закономірності хаосом непередбачених випадковостей.

Безпосередній вплив на якісну динаміку економічного генотипу також здійснює діалектика загального, особливого та одиничного, їх неповторна квін-тесенція у кожному конкретному випадку в одиницях спадковості.

Загальність та спорідненість усіх інституцій і технологій визначається тим, що вони є специфічними результатами людської діяльності, втіленням біо-соціальної людської природи і носіями відповідної спадкової інформації, у т. ч. загальнолюдських цінностей і морально-етичних норм. За особливості відповідає цивілізаційно-культурна самоідентифікація конкретної соціально-економічної спільноти, іманентні їй цінності, світоглядні принципи та спосіб життя [8]. В основі одиничності – наявне емпірично підтвержене різноманіття форм гетерогенності людства та його окремих соціальних утворень (расової, етнічної, культурної, політичної, релігійної тощо), відмінність зовнішніх умов життєдіяльності та самовідтворення, випадковий і спонтанний характер сполучення ендогенних та екзогенних, прямих та опосередкованих джерел і факторів розвитку, асиметричність дисперсії знань та новітньої науково-технологічної інформації, що, у підсумку, визначають унікальність траєкторій руху окремих суб'єктів глобального еволюційного процесу.

Близька генетична спорідненість, тобто володіння окремими економічними суб'єктами схожим набором « $C \leftrightarrow C$ » та / або « $C \leftrightarrow O$ » генів, що наділяє їх специфічними ознаками, властивостями та особливостями поведінки, є підставою для їх об'єднання у певні автопоезійні сектори із «колективною позицією» щодо власних потреб, інтересів, місця та функціональної ролі в загальносистемних процесах. Між тим ця близькість не заперечує їх унікальності, що уособлюється у *фенотипі* – *неповторній спадковій сукупності ознак, сформованих на основі генотипу у процесі індивідуалізованого розвитку при обмеженнях, що накладаються конкретним середовищем.*

Визнання відзначеної в парі «генотип ↔ фенотип» об'єктивної єдності і множинності форм прояву економічного буття дозволяє в подальших дослідженнях наблизитися до розуміння закономірностей і механізмів різних за глибиною та наслідками незворотних інноваційних змін генетичної інформації, їх трансформаційним локальним та інтегральним впливом на динаміку мікро- та макросистем. За умов, що останні самі мають розглядатися через призму суперечливого сполучення універсалізму, родової єдності Людства і глобалізму із самобутністю, унікальністю і суверенітетом. При цьому провідна роль національного генотипу, утвореного взаємодією відповідних « $C \leftrightarrow C$ » та « $C \leftrightarrow O$ » екосом, є беззаперечною і безсумнівною.

Зважаючи на спільне діяльнісне походження інституцій та технологій, доцільно визнати їх морфологічну подібність при наявності схожого набору елементів, що «повторюють» основні структурні компоненти економічної діяльності й економічних взаємодій. Подальше дослідження має дозволити побудувати більш розвернутий екогенетичний ряд нової економіки як інноваційної.

Список використаної літератури

1. Ware C.F. The Modern Economy in Action / C.F. Ware, G.C. Means. – New York, 1936. – P. 22.

2. Economic Report of President. – Washington: US government printing office, 2001. – P. 23.
3. Madsen J.B. Equity Prices, Productivity Growth, and the ‘New Economy’ / J.B. Madsen, E.P. Davis // EPRU Working Paper Series. – Economic Policy Research Unit Institute of Economics University of Copenhagen. – 2004. – P. 3–4.
4. Kelly K. New Rules for the New Economy. Ten Radical Strategies for a Connected World / K. Kelly. – New York, 1998. – P. 2.
5. Стрелец И.А. Новая экономика и информационные технологии / И.А. Стрелец. – М.: Экзамен, 2003. – С. 138.
6. Homo institutus – Человек институциональный: монография / под. ред. д-ра экон. наук, проф. О.И. Иншакова. – Волгоград: ВолГУ, 2005. – С. 331.
7. Білоцерківець В.В. Економіка і нова економіка: критерії розмежування / В.В. Білоцерківець // Економічна теорія. – 2005. – № 1. – С. 17–24.
8. Тарасевич В.М. Про цивілізаційне вимірювання світової кризи / В.М. Тарасевич // Економічна теорія. – № 2. – 2009. – С. 17–18.

Надійшло до редакції 3.03.2010.